

T H U R I N G I A

illum eò adduxisset, ut ipsum cogeretur superiorem suum agnoscere, atque etiam dominum compellare. Mox ergo Erfurdenses sibi junxit socios adversus Hermannum, qui jam Swartzenburgicum Comitem sibi socium adjunxerat. Post varios & ancipites casus hic tandem ejus belli eventus fuit, ut capti Comites Wimariensis & Swartzenburgicus venirent in Lantgravii potestatem: qui cum altero quidem egit benignius, Hermannum vero coegit deserto Comitatu Wimariensi jura omnia resignare in Lantgravios, cum urbibus, arcibus, & agris. Ex eo Wimaria semper fuit in victoris ejusque posterorum potestate. Anno 1613, die 29 Maji, ingens Thuringiæ incubuit tempestas, quæ tantam inter tonitrua & fulgura profudit pluviarum grandinumque copiam, ut ad quindecim millia Erfordiam Mulhusiumque versus segetes omnes in agris perdiderit. Sed imprimis obfuit ea Wimariæ. Hujus enim fluvius in tantum subito excrevit, ut exundatione facta vicina omnia abripuerit, nitrati pulveris molam, pontem saxeum, viridarium Principis, balneum stanni cupro coopertum, carnarium, telonium, aliaque ædificia publica, tum ornithotrophia, quibus gallinæ Indicæ ad Principis mensam saginabantur, cum mola gemmaria, in qua iaspis ad tumulum & Epitaphium defuncti Principis Iohannis poliebatur, & propugnaculum arcis, aliaque ædificia dissecerit ac disturbavit. Perierunt eo tempore hausti undis Vimariæ equi Principis 25, vaccæ vitulique 84, fues quadraginta. In urbe homines 65. In vicinis quoque pagis permulti. Erisdorfii disiectæ domus 10, mersi homines quindecim. Difurti domus 9 cum totidem hominibus. Crumsdorfium totum dissipatum, cum hominibus & pecore omni, sola excepta domo parochi, & ædificio nobilium. Sultzæ ædificia 25, homines viginti. Rossæ ovile publicum cum ovibus mille. Wartstetti domus 10, homines 25. Oberstettæ domus 44, homines 23. Probernæ, Sottelstettæ, Matstettæ, Brumbachii, aliisque locis similiter. Atque hæc omnia inter horam vespertinam septimam & tertiam noctis.

Iena.

Est quoque in Thuringia *Iena*, oppidum celebre, postquam à Ioanne Frederico constituta illic bonarum artium & Sapientiæ Schola. Nomen unde habeat ignoratur. Sunt qui ex Hebræa voce *Iain*, quæ vinum sonat, ejus originem petant. Est enim ad illam ingens vini pro-

ventus: cujus copia, ut supra dictum, Wimariam singulis septimanis evehi solet. Alii à Iano Ienam dici maluerunt. Sed hæc incerta & vana. Urbs in valle sita est, muris & turribus munita: pons lapideus fluminis ripas jungit. Crevisse urbem per incrementa apparet ex murorum ambitu. Monasterium Prædicatorii ordinis à Dominis de Leuchtenburch fundatum est anno Domini 1286, auctum vero & locupletatum liberali donatione potentiorum. Contulit quoque bonam partem Albertus Thuringiæ Lantgravius & Saxoniae Palatinus. Confirmavit tandem Fridericus Lantgravius Thuringiæ & Marchio Misniæ atque Ostlandiæ. Academia Ienenfis solemniter introducta est anno 1555, die 25 Ianuar. insigni munificentia Ducum Saxoniae Ioannis Friderici & Ioannis Guilielmi. In ea aliquando docuit Iustus Lipsius, & funebri oratione Duci Saxoniae parentavit. Non est quidem nunc eadem ejus scholæ, quæ olim fuit, celebritas, habet tamen & viros eruditos, & copiam studiosorum satis frequentem.

Nec prætereunda Thuringiæ *Gotha*, cui nomen à Gothis, qui sexties Italiam, ex penitissimis ad mare Germanicum oris profecti, ingressi sunt, relictis fere quacunque iter faciebant, monumentis suæ profectionis. Ergo ut *Gothingam* habet Saxonia, sic *Gotham*, *Gothleben*, *Altengoben* habet Thuringia. Est autem *Gotha* ad Linam fluvium, qui olim eam alluit, nunc perlabitur. Oppidi faciem ex pago sumit circa annum 964, opera potissimum Guilielmi Archiepiscopi Moguntiæensis. Templum B. Augustini fundatum est anno 1216. Alterum B. Margaretae fundari coeptum anno 1494. Linam amnem in urbem admisit Balchazar Lantgravius, purgandis viis & sordibus eluendis. Arcem *Grimmensteyn* munivit validisque operibus firmavit Guilielmus Saxoniae Dux. Ex eo destructa aliquoties & restaurata fuit, donec funditus eam evertit Guilielmus Crumbachius, collecta manu proscriptorum Alberti Brandenburgici, anno 1567.

Ifenacum Eisenach Ducum sedes est. Præterea *Ifenacum* est in hac provincia Ducatus Coburgienfis, cujus caput *Coburgium*, urbs cum egregia arce, Ducum sede. Item Comitatus Swartzeburgienfis, cujus caput *Arnstad*, haud spernendum oppidum.